

**Αρχαία Ελληνικά Προσανατολισμού Β' Λυκείου**  
**Κλείδα για το επαναληπτικό διαγώνισμα Οκτωβρίου**

**A.**

(10 προτάσεις x 2 μονάδες = **20** μονάδες)

- |          |          |          |           |
|----------|----------|----------|-----------|
| 1. Σωστό | 4. Σωστό | 7. Σωστό | 10. Σωστό |
| 2. Λάθος | 5. Λάθος | 8. Σωστό |           |
| 3. Λάθος | 6. Λάθος | 9. Σωστό |           |

**B1. Λυκούργου, Κατὰ Λεωκράτους υπόθεσις**

**Μονάδες 20**

| Πρωτότυπο κείμενο                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Νεοελληνική απόδοση                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>[8] <u>Οὕτω γὰρ ἐστὶ δεινὸν τὸ γεγενημένον ἀδίκημα καὶ τηλικούτον ἔχει τὸ μέγεθος,</u></p> <p><u>ὥστε μήτε κατηγορίαν μήτε τιμωρίαν ἐνδέχασθαι εὐρεῖν ἀξίαν *</u></p> <p><u>μήτ' ἐν τοῖς νόμοις ὠρίσθαι τιμωρίαν ἀξίαν τῶν ἀμαρτημάτων.</u></p> <p><u>Τί γὰρ χορὴ παθεῖν τὸν ἐκλιπόντα μὲν τὴν πατρίδα, μὴ βοηθήσαντα * δὲ τοῖς πατρώοις ἱεροῖς,</u></p> <p><u>ἐγκαταλιπόντα δὲ τὰς τῶν προγόνων θήκας, ἅπασαν δὲ τὴν χώραν ὑποχείριον τοῖς πολεμίοις παραδόντα;</u></p> <p><u>Τὸ μὲν γὰρ μέγιστον καὶ ἔσχατον τῶν τιμημάτων, θάνατος,</u><br/> <u>ἀναγκαῖον μὲν ἐκ τῶν νόμων ἐπιτίμιον, *</u><br/> <u>ἔλαττον δὲ τῶν Λεωκράτους ἀδικημάτων καθέστηκε.</u></p> <p>[10] <u>εὖ δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες, ὅτι οὐ μόνον τοῦτον νῦν κολάσετε κατεψηφισμένοι,</u></p> <p><u>ἀλλὰ καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπ' ἀρετὴν προτρέψετε.</u></p> | <p>[8] Γιατί τόσο φοβερό είναι το αδίκημα που έχει συμβεί (:διαπραχθεί / επιτελεστεί) και έχει τόσο μεγάλη βαρύτητα (/ είναι τόσο μεγέθους)</p> <p>ὥστε ούτε είναι δυνατό να προτείνω αντάξια κατηγορία ή ποινή</p> <p>ούτε να ορισθεί στους νόμους τιμωρία αντάξια των σφαλμάτων (: εγκλημάτων)</p> <p>Τί δηλαδή πρέπει να πάθει (: ποια τιμωρία πρέπει να υποστεί) αυτός που εγκατέλειψε από τη μια την πατρίδα, που (τυχόν) δεν υπερασπίστηκε τα πατρώα ιερά,</p> <p>που εγκατέλειψε τους τάφους των προγόνων, και που παρέδωσε όλην ανεξαιρέτως τη χώρα υποχείριο στους εχθρούς (: στα χέρια των εχθρών);</p> <p>Η μεγαλύτερη πράγματι και τελευταία (: χειρότερη / βαρύτερη) από τις ποινές, ο θάνατος (δηλαδή), αν και ορίζεται από τους νόμους ως η μεγαλύτερη τιμωρία κατέστη (: είναι) όμως πολύ μικρότερη από τα αδικήματα του Λεωκράτη.</p> <p>Να γνωρίζετε καλά, ἄνδρες, ότι όχι μόνο θα τιμωρήσετε τώρα αυτόν αν τον καταδικάσετε (/καταδικάζοντάς τον),</p> <p>αλλά και όλους ανεξαιρέτως τους νέους θα προτρέψετε στην αρετή.</p> |

\* δεν αποδίδονται μονάδες στα τμήματα λόγου για τα οποία δίδεται λεξιλογική ή μεταφραστική οδηγία.

**B2.**

4 σημεία (•) x 2 μονάδες = 8 μονάδες

Όπως προκύπτει από το δοθέν απόσπασμα από τον κατά Λεωκράτους του Λυκούργου, ο ρήτορας ζητεί από τους δικαστές να αποδίδουν μεγάλη σημασία στη δίκη κατά του Λεωκράτη, ώστε να διασφαλιστεί η δικαιοσύνη.

- Θεωρεί ότι αν ο Λεωκράτης καταδικαστεί με την ψήφο τους («κατεψηφισμένοι»), **δε θα τιμωρήσουν μόνον αυτόν, αλλά επιπλέον θα παροτρύνουν και τους νεότερους στην αρετή.** Αιτιολογεί τη θέση του («γάρ»),
- λέγοντας ότι **δύο είναι τα στοιχεία που εκπαιδεύουν τους νέους:** η τιμωρία των άδικων («ή τε τῶν ἀδικούντων τιμωρία») και η ανταμοιβή στους ενάρετους («ή τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς διδομένη δωρεά»).
- Στρέφοντας την προσοχή τους στο καθένα χωριστά, αφενός **εξαιτίας του φόβου της τιμωρίας θα αποφεύγουν την αδικία**, («τὴν μὲν διὰ τὸν φόβον φεύγουσι»), ενώ
- αφετέρου, **θα επιδιώκουν την αρετή λόγω της δόξας που θα τους επιφέρει.** («τῆς δὲ διὰ τὴν δόξαν ἐπιθυμοῦσι»).

Έτσι λοιπόν, όταν οι δικαστές θα αποδίδουν τη δικαιοσύνη, οφείλουν να έχουν κατά νου ότι οι αποφάσεις τους διαμορφώνουν την ηθική, το χαρακτήρα και το αίσθημα δικαιοσύνης των νεοτέρων.

**B3.**

2 μονάδες

- γ. θεωρεί ντροπιαστικό να συμμετέχει ο Λεωκράτης στις θυσίες στην πόλη.

**G1.**

10 λέξεις x 1 μονάδα = 10 μονάδες

|                |                                                                         |                           |               |
|----------------|-------------------------------------------------------------------------|---------------------------|---------------|
| ἔστι           | το β' & γ' ενικό της Προστακτικής Ενεστώτα & στην Οριστική του Μέλλοντα | ἴσθι<br>ἔστω              | ἔσει<br>ἔσται |
| τῶν προγόνων   | τη δοτική του ενικού αριθμού                                            | τῶ προγόνῳ                |               |
| τὰς θήκας      | την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού                                  | αἱ θῆκαι                  |               |
| πολίτας        | την κλητική και τους δυο αριθμούς                                       | (ὦ) πολίτα<br>(ὦ) πολίται |               |
| τοῖς πολεμίοις | την κλητική του ενικού αριθμού                                          | (ὦ) πολέμιε               |               |
| τὴν δόξαν      | τη γενική του ενικού αριθμού                                            | τῆς δόξης                 |               |

**G2.**

8 λέξεις x 1 μονάδα = 8 μονάδες

|                  |                                                          |                     |                       |
|------------------|----------------------------------------------------------|---------------------|-----------------------|
| ἄξιαν τιμωρίαν   | την ονομαστική και τη γενική του πληθυντικού αριθμού     | αἱ ἄξια τιμωρία     | τῶν ἄξίων τιμωριῶν    |
| ὑποχείριον χώραν | την ονομαστική και την αιτιατική του πληθυντικού αριθμού | αἱ ὑποχείριοι χώραι | τάς ὑποχειρίους χώρας |

**G3.**

0,5 μονάδα για το περιεχόμενο καθενός από τα 4 κελιά = 2 μονάδες

|            |                            |                                                 |
|------------|----------------------------|-------------------------------------------------|
| φυγόντα    | Κατηγορηματική μετοχή,     | με Υποκείμενο το Α του ειδῶς (γνώσης) Λεωκράτην |
| ἐνδέχεσθαι | απαρέμφατο σε θέση ρήματος | σε συμπερασματική απαρκή πρότ. / Υ: εὐρεῖν      |

**G4.**

1 μονάδα για κάθε σημείο (•) = 2 μονάδες

- Το ἄν στο κείμενο **Αοριστολογικό:**

- εντοπίζεται σε σε αναφορικό-υποθετική πρόταση που εκφέρεται με υποτακτική (εναλλακτικά: προσδίδει αοριστολογική χροιά στο λόγο).

**Γ5.** Συντακτικές χρήσεις / λειτουργίες που επιτελεί το **ώς**: (Ας επιλεγούν από το μαθητή οποιεσδήποτε -3- αναφορές) 1 μονάδα για επιλογή = 3 μονάδες

- Εισάγει **κύρια** πρόταση, ελλείψει άλλης μέσα στην περίοδο (παρατακτικός σύνδεσμος).
- Εισάγει **Δευτερεύουσα** πρόταση (υποτακτικός σύνδεσμος ή αναφορικό τροπικό επίρρημα)
- Συνοδεύει **μετοχή** (αιτιολογική υποκειμενικής αιτιολογίας, τελική, κατηγορηματική, υποθετική παραβολής χροιάς).
- Λειτουργεί ως **καταχρηστική** πρόθεση (σε εμπρόθετο επιρρηματικό προσδιορισμό με αιτιατική), συνήθως για να δηλώσει το ποσό κατά προσέγγιση (Ο εμπρόθετος αυτός μπορεί να λειτουργεί ακόμη και ως Υποκείμενο, Αντικείμενο, ή Κατηγορούμενο).
- Λειτουργεί ως **επιτατικό** θετικού ή υπερθετικού βαθμού επιθέτου ή επιρρήματος.
- Συνοδεύει **κατηγορούμενο** (παρομοιαστικό).
- Συνοδεύει **αριθμητικό** (σε ονομαστική) για να δηλώσει το ποσό κατά προσέγγιση.
- Μαζί με τις προθέσεις εις, επί, πρὸς, **συνοδεύοντας τον εμπρόθετο** (υποδηλώνεται η πρόθεση του υποκειμένου).
- Συνοδεύει **απόλυτο απαρέμφατο**.
- Συνοδεύει ευχετική ευκτική (για να δηλώσει ευχή πιθανή), ή ευχετική οριστική ή το ὄφελον + τελικό απαρέμφατο (για να δηλώσει ευχή ανεκπλήρωτη), σε **εκφράσεις ευχής**.
- Λειτουργεί ως **επιφώνημα**.
- Λειτουργεί ως δεικτικό **επίρρημα**.

**Γ6.** αντίστοιχα προς το περιεχόμενο καθενός από τα 6 κελιά = 4 μονάδες

|         | 2x 0,5 μονάδα     | 2x 1 μονάδα                        | 2x 0,5 μονάδα                                                             |
|---------|-------------------|------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------|
| λαθεῖν  | τελικό απαρέμφατο | Υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα χρήση | με υποκείμενο ὑμᾶς / ετεροπροσωπία (υποχρεωτική λόγω απρόσωπης σύνταξης)  |
| ἀκούσαι | τελικό απαρέμφατο | Αντικείμενο στο ρήμα δέομαι        | με υποκείμενο ὑμᾶς / ετεροπροσωπία (το οποίο εξάγεται από τη γενική ὑμῶν) |

**Γ7.** 0,5 μονάδα για το περιεχόμενο καθενός από τα 2 κελιά = 1 μονάδα

|                 |                  |                                            |
|-----------------|------------------|--------------------------------------------|
| τὸ γεγεννημένον | επιθετική μετοχή | επειδὴ φέρει ἄρθρο / επειδὴ εἶναι ἑναρθρη. |
|-----------------|------------------|--------------------------------------------|

**Δ1.**

Μονάδες 7

1. α / γ

1. ☒ Ζωγράφου: Ι. Χρυσίππου 1, ☎ 210 7488030 & ΙΙ. Ξηρογιάννη 10, ☎ 210 7488180  
 2. ☒ Χολαργός: Φανερωμένης 13, ☎ 210 6536551  
 3. ☒ Αγία Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9, πλατεία Αγ. Παρασκευής, ☎ 210 6000031

2. β / ε / στ.

3. δ / ζ

Δ2.

Μονάδες 3

Ενικός

|     |     |       |      |        |
|-----|-----|-------|------|--------|
| ον  | ή   | κώμη  | αί   | κῶμαι  |
| γεν | τῆς | κώμης | τῶν  | κωμῶν  |
| δοτ | τῇ  | κώμῃ  | ταῖς | κώμαις |
| αιτ | τήν | κώμην | τάς  | κώμας  |
| κλ  | (ῶ) | κώμῃ  | (ῶ)  | κῶμαι  |

Δ3.

Μονάδες 10

|            |                |
|------------|----------------|
| οἱ ὀπλῖται | οἱ Σπαρτιαῖται |
| οἱ πολῖται | οἱ Γαλάται     |
| οἱ τελῶναι | οἱ πλοῖ        |
| οἱ λύται   | τά ὀστᾶ        |
| οἱ θύται   | οἱ λεῶ         |